

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

**Střední průmyslová škola strojnická Olomouc,
tř.17. listopadu 49**

**Výukový materiál zpracovaný v rámci projektu
„Výuka moderně“**

Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.5.00/34.0205

Šablona: III/2 Český jazyk umění a kultura

Sada: 1

Číslo materiálu v sadě: 10

Název: Vypravování jako opakování slohového útvaru

Jméno autora: Mgr. Renata Provázková

Předmět: Český jazyk, umění a kultura

Jazyk: Čeština

Klíčová slova: prostě sdělovací styl, vypravování, slohové postupy, osnova

Cílová skupina: žák 1. ročníku

Stupeň a typ vzdělání: střední odborné

Očekávaný výstup: V písemném i mluveném projevu volí žák vhodné výrazové prostředky, využívá poznatků o jazyce a stylu. Odlišuje spisovný a nespisovný projev, vyjadřuje se kultivovaně a výstižně jazykovými prostředky pro danou komunikační situaci. Je veden k tvořivé práci.

Metodický list/anotace

Pracovní list obsahuje výklad a procvičování funkčního stylu prostě sdělovacího – vypravování, jeho kompozici a znaky.

Datum vytvoření: 25. 10. 2012

Vypravování jako opakování slohového útvaru

Kde ho najdeme:

- V umělecké literatuře – pohádky, povídky, romány, novely...
- V běžných hovorech – zážitky osob
- V historických odborných pracích – životopisy historických slavných postav
- V publicistice – reportáže, fejetony

Které zásady při vypravování dodržujeme?

- Zajímavé téma
- Zápletku
- Názornost, živost
- Dějová slovesa
- Přímou řeč
- Vnitřní monolog
- Volbu vhodných jazykových a kompozičních prostředků

Jak vypadá osnova vypravování? Kolik má částí? Zapište.

Jak je členěn celý text vypravování? Zapište.

Které slohové postupy autora známe?

- Vyprávěcí
- Popisný
- Charakterizační
- Úvahový

Základním časem ve vypravování je čas (doplňte) .....

Forma vypravování je dvojí: (doplňte).....

Jaké jazykové prostředky používáme?

- Kombinace spisovných a nespisovných prostředků
- Hovorová čeština
- Obecná čeština
- Dialekty
- Profesní mluva
- Slang

Úkoly:

I. Vyberte do věty vhodné sloveso:

Houfy lidí (mluvily, debatovaly, prošly) u městské radnice více než hodinu. V neděli kolem poledne (zažil, se těšil, se vzdal) posledních zbytků naděje. Turisté (vytáhli, odkráčeli, se vydali) do historického centra města. Tentokrát na dveře (nezaklepal, nezabouchal, nemlátil). V galerii (se podívali, očumovali, zhlédli) výstavu fotografií Jana Saudka. Byla na té velké půdě dlouho, (prosmýčila, vymetla, prolezla) každý kout. Když přišel domů, (zabořil, zabouchl, položil) tvář do polštáře a (rozeštkal se, rozplakal se, rozbřečel se).

II. Z řady synonym vyberte vhodné výrazy a dosadte je do následujících vět.

průhledný – průzračný – průsvitný – čirý - křišťálový

..... jezero lemuje nespočet hradů. Zvedl ze země ..... nerost.
Nosila v létě vždy ..... šaty. V obývacím pokoji visel ..... lustr.
Koupila si .....deštník.

Děsivý – hrůzostrašný – pochmurný – strašidelný – strašlivý

Vydali se na cestu k .....hradu. Nocí se táhlo .....vytí vlka.
Vyprávěl mu svůj ..... zážitek. Cestovali již druhý
den .....krajinou. Naskytla se nám ..... podívaná.

III. Vytvořte vypravování o rozsahu 100 – 150 slov. Vyberte si jedno z následujících témat:

1. Co vyprávěl starý dům
2. Jeden den na moři
3. Moje největší životní chyba
4. Překročil jsem svůj stín
5. Nezapomenutelné prázdniny
6. Zdařilá policejní akce

Řešení:

Osnova vypravování má **3 části:**

- Úvod (představení prostředí a hlavních osob)
- Stať (začátek děje, zápletka, rozuzlení)
- Závěr (stručné zamyšlení, hodnocení, naznačení pokračování)

Text je členěn do **odstavců.**

Základním časem ve vypravování je čas **minulý.**

Forma vypravování je dvojí: **ich forma a er forma**

1. Houfy lidí **debatovaly** u městské radnice víc než hodinu. V neděli kolem poledne se **vzdal** posledních zbytků naděje. Turisté se **vydali** do historického centra města. Tentokrát na dveře **nezaklepal**. V galerii **zhlédli** výstavu fotografií Jana Saudka. Byla na té půdě dlouho, **prosmýčila** každý kout. Když přišel domů, **zabořil** tvář do polštáře a **rozeštkal se.**

2. **průzračné** jezero, **čirý** nerost, **průsvitné** šaty, **křišťálový** lustr, **průhledný** deštník, **strašidelnému** hradu, **děsivé** vytí vlka, **hrůzostrašný** zážitek, **pochmurnou** krajinou, **strašlivá** podívaná